

Mobilnost in možnosti za mlade

Vezi
brez
meja

*S pomočjo
mednarodnih
programov
odpiramo vrata
izkušnjam*

Izdal: Center za mobilnost in evropske programe izobraževanja in usposabljanja (CMEPIUS)

Avtorji: Majda Širok, Marja Medved, Neža Pajnič, Nina Pfifer, Tanja Taštanoska

Prevod v angleški jezik: INTERPRET, Romana Mlačak s.p.

Oblikovanje: STUDIO 22

Tisk: JB Graph

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

37(4)(083.97)

MOBILNOST in možnosti za mlade : vezi brez meja : s pomočjo
mednarodnih programov odpiramo vrata izkušnjam / [avtorji Majda
Širok ... et al.]. - Ljubljana : Center za mobilnost in evropske
programe izobraževanja in usposabljanja - CMEPIUS, 2005

ISBN 961-914217-9

1. Šrok, Majda
223636992

"Ta publikacija je natisnjena s pomočjo sredstev Evropske Skupnosti in Ministrstva RS za šolstvo in šport.
Vsebinska te publikacije ne izraža stališč Evropske Skupnosti oziroma Ministrstva in ju v ničemer ne zavezuje!"

KAZALO

1.	UVOD	3
1.1	Nastajanje in razvoj evropskih programov za spodbujanje aktivnosti na področju izobraževanja, usposabljanja in kulture	4
1.2.	Druška faza programov Evropskih skupnosti s področja izobraževanja in usposabljanja ter mladih (2000-2006)	6
1.3	Bilateralni, Multilateralni programi in nacionalni sklad za podporo mobilnosti	7
1.4	Razvoj Evropskega raziskovalnega prostora	8
1.5	Evropski inštrumenti za uresničevanje mobilnosti	8
2.	REZULTATI	9
2.1	Napredek mobilnosti	9
2.2	Mobilnost v številkah	10
3.	PRIMERI DOBRE PRAKSE	15
4.	PRIHODNOST MOBILNOSTI	24
4.1	Kaj prinaša mobilnost?	24
4.2	Prihodnost mobilnosti v kontekstu nadaljnjeega razvoja Evropske unije in Slovenije	25

1. UVOD

zgodovina, danes, namen, struktura in metodologija

Mobilnost danes ni le fizičen premik z ene lokacije na drugo, pač pa zaobjema mobilnost idej in sodelovanje ter razvija in aktivno podpira razumevanje različnosti kultur. Čeprav živimo na relativno majhnem prostoru v tesnem sosedstvu z drugimi evropskimi narodi in družbami, so se med nami v preteklosti razvile določene razlike. Te so posledica zgodovinskih dogodkov, geografskih različnosti in posebnosti ter kulturne dediščine. Razlike je mogoče premostiti z neposrednimi izkušnjami in ustvarjanjem pogojev za dobre medsebojne odnose. Na ta način pokažemo in pojasnimo svojo različnost, lastno drugačnost kulture, jezika, navad in običajev ter spoznamo te različnosti drugih. V enakopravnem sožitju vse te razlike ostajajo, nas naredijo posebne in nas s spoznavanjem in sprejemanjem bogatijo.

Biti aktivno vključen v mednarodno sodelovanje oziroma program posameznika bogati tako osebnostno kakor tudi strokovno. Bivanje v tujem okolju je zahtevna izkušnja, ne počitnikovanje, kjer turistična agencija poskrbi za vse. Posameznik je izpostavljen veliko večjemu številu različnih situacij in ogromni količini informacij.

Slovenci smo že od nekdaj znani tako po svojem pustolovskem duhu kot tudi po prilagodljivosti novim okoljem. Kjerkoli po svetu se ustavimo, hitro najdemo domačine, ki imajo slovenske korenine. In skoraj vsi ti posamezniki bolj ali manj aktivno ohranjajo stik s svojo narodno in kulturno dediščino. Enako ponosno svojo domovino v tujini predstavljajo vsi tisti posamezniki, ki sedaj v novi, razširjeni Evropski uniji kot neke vrste domačini za krajši ali daljši čas zamenjajo domači kraj. In tudi posamezniki drugih kultur, ki se tako ali drugače za nekaj časa znajdejo v Sloveniji, so pozitivno presenečeni. Radi se učijo slovenskega jezika, navdušeno spoznavajo slovenske običaje in navade, spoštujejo slovensko kulturo.

S članstvom v Evropski uniji je mobilnost postala del našega vsakdana. Ni več tako zelo pogojena z ekonomskimi razmerami in ni več oddaljena možnost, namenjena redkim posameznikom. Je izkušnja, dosegljiva skoraj vsakemu, ki si takega doživetja želi. V največji meri je dosegljiva ravno tisti skupini prebivalstva, ki ga take izkušnje kar najbolj privlačijo

in ga tudi najlažje uresničijo, saj so najbolj svobodni, vedoželjni in fleksibilni - mladim.

Pomen mobilnost na področju izobraževanja, usposabljanja in mladih v Evropski uniji še posebej narašča od srede 80-ih. Tedaj je Unija s posebnimi programi podprla izmenjave dobrih praks različnih področij izobraževanja, usposabljanja in mladih, vzpodbujanje inovativnosti, omogočila oblikovanje mrež in predvsem podprla mobilnost posameznikov, vključenih v te aktivnosti. Ti programi pomagajo zblížati izobraževalce in slušatelje na različnih nivojih, povezujejo šole in druge izobraževalne institucije, razvijajo inovativna partnerstva v poklicnem izobraževanju in usposabljanju, povezujejo skupine mladih in skupine prostovoljcev ter podpirajo skupne projekte in raziskovalne dejavnosti.

Možnosti za mobilnost v evropskih programih so zelo raznolike: krajše in daljše izmenjave, študij, študijski obiski, sledenje na delovnem mestu, strokovno usposabljanje, praksa v podjetjih - vse to v obdobju od 1 tedna pa do 12 mesecev. Mobilnost vključuje različne skupine končnih upravičencev: dijake, študente, mlade diplomante, vajence, nezaposlene, prostovoljce, mladinske delavce, izobraževalce, učitelje, poslovneže itd.

Ob vsej tej bogati ponudbi ne smemo spregledati, da mobilnost omogočajo tudi bilateralni meddržavni dogovori, regionalni programi in razni skladi.

V tej publikaciji boste v prvem delu našli nekaj splošnih informacij o razvoju in možnostih mobilnosti, ki poteka v okviru programov Evropskih skupnosti, sledijo kratka poročila dosedanjega uspešnega sodelovanja Slovenije v številkah s komentarji za posamezno ciljno skupino. Osrednji del je namenjen predstavitvi nekaterih konkretnih primerov mobilnosti, kjer udeleženci opisujejo svoje izkušnje. Zaključili bomo z razmišljanji in pogledi v prihodnost, in sicer kje menimo, da so izzivi in kam naj bi nas pot, po kateri stopamo, pripeljala.

1.1 Nastajanje in razvoj evropskih programov za spodbujanje aktivnosti na področju izobraževanja, usposabljanja in kulture

Preden predstavimo današnje možnosti, je prav, da se ozremo nazaj in osvetlimo razloge za nastanek različnih pobud in programov. Začetki segajo prav v obdobje ustanovitve Evropske ekonomske skupnosti (EEC). Že v pogodbi iz Rima (1957) je zapisano, da skupna politika na področju poklicnega in strokovnega izobraževanja prispeva k harmonizaciji nacionalnih ekonomij in skupnega trga članic. Šele v drugi polovici 80-ih so se vzpostavili mehanizmi za programe s področja izobraževanja in usposabljanja. Med temi je najbolj znan še danes delujoč program ERASMUS, ki podpira mobilnost študentov v času študija. Do podpisa maastrichtske pogodbe (1993) je EEC prerasla v bolj čvrsto mednarodno povezavo - Evropsko unijo (EU) z dvanajstimi članicami, ki so se dogovorile, da bo struktura EU temeljila na treh stebrih. Prvi steber predstavlja enotna skupna politika Unije, ki vključuje tudi področje poklicnega in strokovnega izobraževanja. Pristojnost EU je omejena le na uresničevanje skupno dogovorjenih ciljev in ukrepov (načelo dopolnjevanja), države članice pa ohranjajo odgovornost za vzdrževanje in razvoj nacionalnega sistema izobraževanja ter usposabljanja. Tedaj sta bila sprejeta programa Leonardo da Vinci I in Socrates I (1995 - 1999).

BOLONJSKA DEKLARACIJA (1999)

http://europa.eu.int/comm/education/policies/educ/bologna/bologna_en.html

Evropsko sodelovanje na področju visokega šolstva (ki zajema vse postsekundarno izobraževanje, tudi strokovno) je doživelo pomemben mejnik, ko je devetindvajset držav v Bologni potrdilo svojo pripravljenost za oblikovanje Evropskega prostora visokega šolstva. Bolonjski proces predstavlja skupni poskus, da bi dosegli koordinirano sodelovanje ter poenotenje pogledov za reševanje izzivov in odprtih vprašanj o temeljnih konceptih in razvojnih politikah visokega šolstva v razmerah evropskih integracij ter globalizacije v svetovnem merilu. Za neprekinjeno uresničevanje bolonjskega procesa so bistvene ministrske konference, ki vsaki dve leti pregledajo poročila o napredku in sprejmejo odločitve o nadaljnjih ukrepih (letošnja je bila na Norveškem, naslednja bo predvidoma v VB). Poslanstvo bolonjskega procesa je ohranjanje evropskega kulturnega bogastva in jezikovne različnosti, ki temelji na dediščini raznovrstnih tradicij, ter z izboljšanjem sodelovanja med visokošolskimi zavodi pospešiti inovacijski potencial ter socialni in gospodarski razvoj.

LIZBONSKI PROCES (2000)

http://www.europa.eu.int/growthandjobs/index_en.htm

http://www.europa.eu.int/comm/education/policies/2010/et_2010_en.html

Leto 2000 predstavlja nov mejnik v razvoju Evropske unije. V Lizboni je tedaj že petnajst držav članic izrazilo svojo pripravljenost, da Evropa postane najbolj dinamična in konkurenčna svetovna regija, za kar potrebuje dobro izobraženo in prilagodljivo delovno silo. Da bi to dosegli, so voditelji držav članic sprejeli strateške cilje do 2010, ukrepe za njihovo doseganje in se odločili, da uvedejo nov način dela - odprto koordinacijo. Ta daje več prostora za nacionalne pobude in za doseganje ciljev po različnih poteh in časovnih okvirih.

KOPENHAGENSKA DEKLARACIJA (2002) in MAASTRICHSKI KOMUNIKE (2004)

http://europa.eu.int/comm/education/copenhagen/copenhagen_declaration_en.pdf

http://www.wetconference-maastricht2004.nl/pdf/Maastricht_Communique.pdf

Za področje poklicnega in strokovnega izobraževanja ter usposabljanja se je z dogovorom v Bruggeu (2001) začel enak proces, kot je bolonjski. Trideset držav in Evropska komisija so novembra 2002 v Kopenhagenu podpisale deklaracijo o okrepljenem sodelovanju na področju poklicnega in strokovnega izobraževanja v Evropi. Med prioritetai je za mobilnost pomembna predvsem tista, ki je usmerjena v posameznika, državljana, in sicer »krepitev transparentnosti poklicnega izobraževanja v Evropi s pomočjo integracije več različnih instrumentov, kot so EUROPASS mobilnosti, Evropski CV, certificiranje in dodatek k diplomi ter skupni evropski okvir znanja jezikov«.

Nadaljevanje in formalni zaključek tega procesa predstavlja maastrichtski komunike (2004), s katerim je bil sprejet sklep o uvedbi navedenih instrumentov. Cilj EUROPASSa

(http://europa.eu.int/comm/education/programmes/europass/index_en.html), ki je namenjen predvsem posamezniku, je odpravljati ovire in omogočati lažjo mobilnost v razširjeni Evropski uniji. Vsebuje od standardnega obrazca za življenjepis do dodatka k diplomi in popisa drugih znanj in usposobljenosti, ki jih je dosegel ali pridobil posameznik.

Dokumentacija:

http://www.europa.eu.int/comm/education/policies/2010/back_gen_en.html

1.2 Druga faza programov Evropskih skupnosti s področja izobraževanja in usposabljanja ter mladih (2000-2006)

Evropska unija je za podporo uresničevanja nadaljnjega razvoja izboljšanja kakovosti in širjenja evropske dimenzije na področju izobraževanja in usposabljanja leta 1994 sprejela programe Socrates, Leonardo da Vinci in Mladina. Programi so se izvajali od leta 1995 do 1999. V letu 2000 se je pričela druga faza teh programov, ki zajema obdobje do konca 2006. Poleg držav članic EU sodelujejo še države članice EFTA in pridružene države članice.

Program **SOCRATES II** spodbuja in finančno podpira evropsko sodelovanje na področju vseh oblik in nivojev formalnega splošnega izobraževanja. Različnim nivojem in področjem izobraževanja so namenjene različno poimenovane akcije - za douniverzitetno izobraževanje akcija Comenius, za visokošolsko izobraževanje akcija Erasmus, za vseživljenjsko izobraževanje akcija Grundtvig, za jezikovno izobraževanje akcija Lingua ter za odprto učenje in učenje na daljavo akcija Minerva.

Mobilnosti učencev, dijakov, študentov, bodočih učiteljev in učiteljev oziroma izobraževalcev, ki nadomeščajo, običajno pa dopolnjujejo izobraževanje v domovini, se lahko uresničujejo predvsem v okviru akcij Comenius, Erasmus in Grundtvig. Trajanje in namen mobilnosti v okviru posamezne akcije sta prilagojena ciljnim skupinam.

http://europa.eu.int/comm/education/programmes/socrates/socrates_en.html

LEONARDO DA VINCI II je program, ki podpira aktivnosti za razvoj poklicnega in strokovnega izobraževanja in usposabljanja. S pomočjo projektov program omogoča sofinanciranje mobilnosti oseb, vključenih v osnovno poklicno izobraževanje, študentov, mladih delavcev in tistih, ki so pred kratkim končali študij, kakor tudi odraslih, zaposlenih ali tistih, ki iščejo zaposlitev. Zaradi različnih ciljnih skupin in trajanja usposabljanja se projekti mobilnosti delijo v dve skupini: namestitve in izmenjave.

http://europa.eu.int/comm/education/programmes/leonardo/leonardo_en.html

Cilj programa **MLADINA** je spoznavanje in razumevanje različnih realnosti v Evropi ter spodbujanje aktivnega mednarodnega sodelovanja mladih. Namenjen je mladim med 15. in 25. letom in podpira izmenjavo skupin mladih, izmenjavo prostovoljcev za obdobje do 12 mesecev, skupinske pobude mladih ter različna usposabljanja in seminarje, katerih vsebina je neposredno povezana z mladinskimi izmenjavami in izmenjavo prostovoljcev.

http://europa.eu.int/youth/index_en.html

1.3 Bilateralni, Multilateralni programi in nacionalni sklad za podporo mobilnosti

Poleg zelo obsežnega sodelovanja v zgoraj omenjenih programih Evropske Unije Slovenija že več desetletij podpira mobilnost tudi na druge načine.

Bilateralni sporazumi med Republiko Slovenijo in najmanj 45 drugimi državami so osnova, na podlagi katere se vsako leto izvaja kratkoročna mobilnost študentov oziroma mladih raziskovalcev v in iz teh držav. Bilateralni sporazumi so individualni, zato njihove vsebine ni mogoče opisati na splošno, vendar vsak dogovor vsebuje pogoje in obseg izmenjav ter način sodelovanja med podpisnicama. Država sprejemnica običajno letno objavi razpis za finančno podporo mobilnosti. Republika Slovenija ima podpisane sporazume s Češko, Slovaško, Madžarsko, Poljsko, Hrvaško, Srbijo in Črno goro, Italijo, Bolgarijo, Kitajsko, Japonsko, Rusijo, Mehiko in drugimi. Seznam ni popoln, saj se dogovori različno obnavljajo, korigirajo, prenavljajo, ukinjajo in/ali vzpostavljajo. http://www.cmepius.si/DRUGO/Bilateralne_stipendije

Izmenjave v programu **CEEPUS** oziroma Srednjeevropskem programu izmenjav za študente in profesorje potekajo v okviru tematskih mrež. Vsako mrežo sestavljajo vsaj tri visokošolske institucije iz vsaj dveh različnih držav, neredko pa mreže obsegajo tudi šest članic ali več. Teme, ki jih fakultete v sodelovanju obravnavajo, segajo vse od biokemije, kemijske tehnologije, regionalnega gospodarskega razvoja, kulturnih študij, pedagogike, jezikoslovja, oblikovanja in razvoja okolju prijaznih tehnologij do konvergence pravnih sistemov. Ob oprostitvi šolnine so študentom v okviru izmenjav CEEPUS zagotovljene tudi nastanitve in zdravstveno zavarovanje v državi gostiteljici. Poskrbljeno je tudi, da so v tujini opravljene obveznosti študentu priznane na matični inštituciji. CEEPUS ob izmenjavi študentov prav tako ponuja možnost izmenjave profesorjev, ki s krajšimi predavateljskimi cikli v tujini popestrijo in dopolnijo kurikulum na fakultetah gostiteljicah. V akademskem letu 2005/06 bo v okviru programa CEEPUS slovenske visokošolske inštitucije obiskalo približno 110 študentov ter 33 profesorjev. Na izmenjavo v tujino pa bo v istem času predvidoma odšlo 92 študentov in 35 profesorjev slovenskih fakultet.

<http://ceepus.scholarships.at/>

Republika Slovenija s posebno finančno in informacijsko podporo vzpodbuja mlade podiplomske študente in raziskovalce za mednarodno sodelovanje in mobilnost ter s tem prispeva k vključevanju Slovenije v svetovni izobraževalni in raziskovalni prostor. V ta namen je Vlada ustanovila poseben javni sklad Ad futura. Preko javnih razpisov **Ad futura** nudi štipendije oziroma sofinancira redni študij in znanstveno raziskovanje Slovencev v tujini ter tujcev v Sloveniji. Sofinancira tudi vrnitev slovenskih raziskovalcev, ki že več let delujejo v tujini.

<http://www.ad-futura.si>

Poleg omenjenih obstajajo še druge, posamične možnosti za sofinanciranje mobilnosti. Več o tem najdete na spletnih straneh Študentskega informacijskega centra SRCe

<http://www.ljudmila.org/srce/> in na drugih internetnih straneh.

1.4 Razvoj Evropskega raziskovalnega prostora

Tako kot se je z bolonjsko deklaracijo oblikoval Evropski prostor visokega šolstva, se je z lizbonsko strategijo oblikoval Evropski raziskovalni prostor, ki naj bi pospešil in vzpodbudil mobilnost raziskovalcev. V sklopu tega od maja 2004 deluje projekt za vzpostavitev Evropske mreže mobilnostnih centrov - ERA MORE. Osnovni cilj mobilnostnih centrov za raziskovalce je nuditi pomoč raziskovalcem in njihovim družinam, ki prihajajo v države Evropske unije, države kandidatke kakor tudi v Turčijo, Švico in Izrael. Ker je praktično nemogoče ponuditi »evropski odgovor« na vprašanja o vizah, davkih, socialnem zavarovanju, nacionalnih štipendijah itd., delujejo centri predvsem na nacionalni ali celo lokalni ravni. V Sloveniji deluje ERA MORE Center v okviru CMEPIUSa. Raziskovalcem, ki odhajajo v tujino ali prihajajo v Slovenijo, Center ERA More poleg osebne asistencije ponuja tudi najpomembnejše informacije, zbrane na portalu www.eracareers.si.

1.5 Evropski inštrumenti za uresničevanje mobilnosti

Lizbonski strategiji je sledil *Akcijski načrt mobilnosti*, ki je oblikovan kot pomožno implementacijsko sredstvo, saj vključuje 42 ukrepov, predvidenih za promocijo mobilnosti in za premagovanje njenih ovir. Države članice so pričele z izvajanjem v letu 2002. Julija 2001 so bila sprejeta še priporočila »Mobilnost znotraj Evropskih skupnosti za študente, osebe v času usposabljanja, prostovoljce, učitelje in mentorje«. Priporočilo navaja prednosti mobilnosti, ki so pomembne za osebni razvoj, promocijo fleksibilne in prilagodljive delovne sile kot tudi za družbeno vključitev in aktivno državljanstvo posameznika ter opredeljuje aktivnosti za uresničitev le-teh. Priporočilo predstavlja vsebinsko nadgradnjo *Akcijskega načrta*. V lizbonski strategiji, ki obravnava razvojne usmeritve tudi na področju izobraževanja in usposabljanja, je bil februarja 2002 sprejet *Delovni program* za prihodnje cilje izobraževanja in usposabljanja, poimenovan »*Izobraževanje in usposabljanje 2010*«. Delovni program izpostavlja tri strateške cilje za mobilnost v Evropi: kvaliteto, dostopnost in odprtost svetu, ki naj bi bili doseženi v tem obdobju.

Bela knjiga Komisije - »Novi zažon za evropsko mladino« - je bila objavljena leta 2002 in predstavlja okvir za sodelovanje na področju mladine. Izpostavlja potrebo za večjo strateško povezanost med vsemi državami članicami, istočasno pa priznava pomembnost nadaljnje, samostojne in lokalne osredotočenosti, da se s tem zagotovi nujna pomoč posebnim skupinam.

http://europa.eu.int/smartapi/cgi/sga_doc?smartapi!celexplus!prod!DocNumber&lg=en&type_doc=COMfinal&an_doc=2001&nu_doc=681

Evropske mreže kot npr. Euroguidance (<http://www.euroguidance.org.uk/english/main.htm>, <http://www.ess.gov.si/eng/Nrcvg/nrcvg.htm>) ali NARIC (<http://www.enic-naric.net/>, <http://www.mvzt.gov.si/index.php?id=345>) prispevajo k mobilnosti na področju izobraževanja in usposabljanja tako, da zagotavljajo kvalitetne informacije in usmerjajo potencialne mobilne posameznike. Takšen primer je portal **PLOTEUS** (<http://www.ploteus.net>), za katerega je odgovoren Zavod RS za zaposlovanje. Namen portala je spletni dostop do podrobnih informacij glede izobraževanja in usposabljanja v tridesetih evropskih državah. Novembra 2003 mu je sledil Evropski portal za zaposlitveno mobilnost - **EURES** (<http://europa.eu.int/eures>), ki omogoča enostavno iskanje informacij o možnostih za zaposlitev in izobraževanje v Evropi. Maja 2004 je bil uradno predstavljen še **Evropski mladinski portal** (<http://europa.eu.int/youth>), ki omogoča hiter in enostaven dostop do ustreznih evropskih informacij, pomembnih in zanimivih za mlade. Njegov končni cilj je vključiti mlade v aktivno sodelovanje v javni družbi ter prispevati k njihovem aktivnemu državljanstvu.

V evropsko mrežo portalov se je z ustanovitvijo ERA MORE mreže oblikoval tudi že omenjeni spletni portal za mobilnost raziskovalcev, **ERACAREERS** (<http://eracareers.si>), ki deluje kot del vseevropskega

portala za mobilnost raziskovalcev (http://europa.eu.int/eracareers/index_en.cfm). Portal vsebuje praktične informacije, povezane z mobilnostjo raziskovalcev kakor tudi štipendije, razpise prostih delovnih mest in druge aktualne novice.

Vrednotenje izobraževanja in usposabljanja posameznika

Znotraj okvirjev bolonjskega procesa je večja pozornost namenjena mobilnosti na področju visokega šolstva, predvsem temam kot so prenosnost štipendij, orodja za transparentnost izobraževanja, izboljšanje kakovosti in merila za priznavanje izobraževanja v EU. Uporaba Evropskega sistema prenosa in/ali nabiranja kreditnih točk (ECTS/ECAS http://europa.eu.int/comm/education/programmes/socrates/ects/index_en.html), s katerimi se vrednotijo opravljene obveznosti, in Dodatek k diplomi postajata vedno bolj razširjena. Študenti, ki so pridobili kreditne točke za opravljene študijske obveznosti v drugi državi, jih lahko uveljavljajo v svoji državi. Implementacija Dodatka k diplomi naj bi pospešila tudi sistem preglednih in primerljivih diplom znotraj EU ter olajšala postopke v primeru zaposlovanja.

Na dodiplomskem nivoju se je v okviru aktivnosti za uresničitev kopenhagenske deklaracije po skupno dogovorjenem vzorcu razvil Dodatek k certifikatom. To dopolnilo razloži glede na kompetence in z referenco na izobraževalni sistem, h kateremu pripada, kaj pomeni posamezna poklicna kvalifikacija (<http://cedefop.eu.int/transparency/certsupp.asp>).

2. REZULTATI

2.1 Napredek mobilnosti

V Evropi

V svojih priporočilih in usmeritvah se Evropska komisija osredotoča predvsem na tista področja, kjer se zastavljenih ciljev ne dosega. Ovire se le počasi odpravljajo, vzroke za to pa najdemo predvsem v zapletenosti postopkov in pravnih posledicah v vsaki državi. Narašča promocija ugodnosti in zagotavljanje vsaj delne finančne podpore, izboljšuje se organizacija mobilnosti.

Finančna sredstva EU za podporo mobilnosti naraščajo vsako leto. Vedno več držav poleg njih namenja dodatna nacionalna sredstva za sofinanciranje mobilnosti, predvsem tiste, ki se izvaja v okviru programov Socrates, Leonardo da Vinci ali Mladina.

V Sloveniji

Leto 2003 predstavlja četrto leto sodelovanja Slovenije v programih Evropske unije, kot so Socrates, Leonardo da Vinci in Mladina, leto 2004 pa prvo leto članstva, ko so se aktivnosti po obsegu sredstev skoraj potrojile. Sodelovanje poteka več kot uspešno, saj se je samo v okvir akcije Erasmus programa Socrates, ki podpira mobilnost študentov, v času študija v akademskem letu 2002/03 skupaj vključilo 422 študentov, kar pomeni 30 % več kot preteklo akademsko leto (v letu 2004/05 pa že 742), 110 dijakov je odšlo v tujino prek programa Leonardo da Vinci, kar pomeni 34 % več, in 235 učiteljev, kar pomeni 12 % več kot v letu 2002. K temu moramo dodati še mobilnost učencev, dijakov in študentov ter učiteljev, ki poteka v okviru EU projektov obeh programov in programa Mladina. Poleg tega se mobilnost odvija tudi prek regionalnega multilateralnega programa CEEPUS ter bilateralnih in drugih multilateralnih sporazumov.

Vsi navedeni programi predstavljajo hkrati podlago za študij ali delo tujih državljanov v Sloveniji. V letu 2003 in 2004 je tako odšlo za obdobje od enega meseca do enega leta v tujino prek 2000 mladih Slovencev, k nam pa je prišlo na študij prek 650 mladih iz drugih držav.

Mobilnost dijakov, študentov in učiteljev se je z vstopom Slovenije v EU v primerjavi z letom 2003 podvojila in se približujemo deležu 1 % vseh študentov dodiplomskega študija. Na podiplomskem študiju

smo ta odstotek že preseгли. K rasti števila vključenih v mobilnost so pripomogla tudi posebna, dodatna sredstva EU Phare pomoči, ki so bila Sloveniji v letu 2003 odobrena že tretjič.

Tudi v Sloveniji namenjamo dodatna sredstva za podporo mobilnosti, kar smo že opisali, vendar pretežno za bilateralne in multilateralne iniciative ter finančno pomoč za študij v tujini (ne samo v državah članicah EU).

2.2 Mobilnost v številkah

SOCRATES/Erasmus

Pogodbeno leto*	2000	2001	2002	2003	2004
Dodiplomski študenti	214	344	399	468	713
Podiplomski in doktorski študenti	16	20	23	78	29
Skupaj	230	364	422	546	742

* Pogodbeno leto se nanaša na leto podpisa pogodbe med nacionalno agencijo in visokošolsko institucijo. Ta pogodba obsega aktivnosti akademskega leta, ki se začne v pogodbenem letu.

Število študentov, ki se odločajo za mobilnost v okviru Erasmus akcije, se iz leta v leto povečuje. Dejstvo je, da je odločitev študentov pogojena tudi s finančno podporo (v letu 2004 skupaj že 1.242.123,00 evrov), ki jo lahko pridobijo v okviru akcije. Zato bi sofinanciranje države lahko pozitivno vplivalo na rast števila mobilnih študentov.

Države destinacije

Največ študentov potuje v Nemčijo, Avstrijo, Italijo in Španijo. Razlogov za to je več: z institucijami v teh državah imajo slovenske visokošolske institucije največ bilateralnih dogovorov (lažja in boljša primerljivost visokošolskih sistemov, veliko sodelovanja izvira že iz preteklosti), jezik poučevanja je slovenskim študentom bližje (nemščina in italijanščina sta pogosto druga tuja jezika), način in

standard življenja sta podobna slovenskemu, tudi kulturno smo si verjetno v povprečju bližje kot z drugimi narodi. Najmanj študentov potuje na Irsko, v Grčijo in na Dansko. Dejstvo je, da imajo slovenske institucije v omenjenih deželah manj partnerjev, Grčija je problematična zaradi jezika (programe izvajajo samo v grščini), skandinavske države pa so skupaj z Irsko in Veliko Britanijo razmeroma drage.

Področja študija

Glede obsega mobilnosti po študijskih področjih je statistika Slovenije zelo podobna statistiki celotne Evrope. Najbolj so mobilni študenti poslovnih področij (ekonomija, podjetništvo, management), sledijo študenti jezikov (kjer je bil opazen porast mobilnosti predvsem v zadnjih 3 letih), prava in družbenih ved (velik porast predvsem v zadnjih 2 letih). Področja

so mogoče zaradi svoje vsebine in naravnosti bolj mednarodno aktivna, predvsem pa je število študentov mnogo večje kot na področjih z manjšim obsegom mobilnosti. Med Erasmus študenti so najmanj zastopana področja naravoslovnih ved, geografije in geologije ter humanističnih ved.

CEEPUS

V Slovenijo iz

Pogodbeno leto	2000	2001	2002	2003	2004
A	11	7	8	6	2
BG	8	6	7	5	14
CZ	49	37	33	25	28
H	33	34	28	14	13
HR	23	26	18	13	9
PL	20	25	37	32	24
RO	14	22	16	18	18
SK	28	29	15	18	21
SKUPAJ	186	186	162	131	129

Iz Slovenije v

Pogodbeno leto	2000	2001	2002	2003	2004
A	18	29	16	17	16
BG	4	4	7	3	5
CZ	36	35	34	20	9
H	26	35	15	18	10
HR	12	25	14	13	9
PL	18	19	9	22	15
RO	7	6	7	4	12
SK	25	25	14	13	10
SKUPAJ	146	178	116	110	86

CEEPUS program je vsebinsko zelo podoben Erasmus akciji, vendar dopušča večjo fleksibilnost (predvsem krajše izmenjave - po mesec ali dva za študente). Zato je delež podiplomskih študentov tu večji (35 %). V skupini sodelujočih držav je opaziti več mobilnosti iz vzhodnejših držav na zahod (predvsem v Avstrijo in Slovenijo), medtem ko je mobilnost iz Avstrije in Slovenije v vzhodne države nižja. Obseg te mobilnosti je skupno znatno manjši od obsega Erasmus akcije, čeprav je odprt vsem področjem. Sam program ni bil zelo promoviran, saj država gostiteljica zagotovi sredstva in namestitve za iz tujine prihajajoče študente, v Sloveniji pa namestitvene kapacitete trenutno ne omogočajo namestitve večjega števila tujih študentov.

Bilateralne izmenjave

V Slovenijo iz

Pogodbeno leto	2003	2004
Slovaška	5	3
Bolgarija	4	0
Hrvaška	7	8
Kitajska	2	1
Češka	9	8
Italija	4	4
Poljska	10	10
Srbija & Črna Gora	4	5
Japonska	0	1
Nizozemska	0	1
Izrael	0	1
Rusija	0	2
Španija	0	3
ZDA	7	7
SKUPAJ	45	54

Ministrstvo, pristojno za visoko šolstvo, vsako leto objavi razpis za tuje študente na podlagi bilateralnih dogovorov, ki jih je podpisala Republika Slovenija. Teh dogovorov je preko 45 in imajo različno vsebino

in obseg. Center ima zbrano le statistiko tujih štipendistov od leta 2003 dalje, ko je to aktivnost prevzel od Ministrstva.

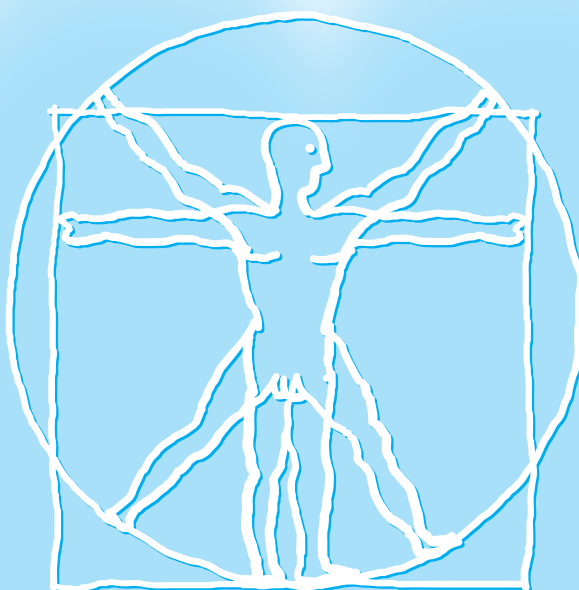
Leonardo da Vinci

Pogodbeno leto	2000	2001	2002	2003*	2004**
Dijaki	68	70	95	110	235
Študenti	29	37	71	67	76
Mladi delavci in diplomanti	21	22	24	40	36

* Za pogodbeno leto 2003 se nekaj projektov za študente in mlade delavce še ni zaključilo, zato številki predstavljata doseganje udeležence in bosta po vsej verjetnosti mnogo višji.

** Projekti pogodbenega leta 2004 za študente in mlade delavce so večinoma še v teku, zato so številke okvirne oziroma predstavljajo seštevke minimalnega števila udeležencev v projektih mobilnosti, kot jih opredeljujejo pogodbe z izvajalci projektov.

Iz tabele je razvidna rast števila udeležencev iz leta v leto. Pri vseh je velika razlika med leti 2003 in 2004. Razlog za to je vstop Slovenije v EU in skoraj dvakrat več razpoložljivih sredstev za mobilnost (iz 440 800 EUR v letu 2003 na 802 893 EUR za pogodbeno leto 2004).

Dijaki

Porast števila udeležencev pri dijakih je iz leta v leto precej enakomeren. Vedno več je novih srednjih poklicnih in strokovnih šol, ki se vključujejo v projekte mobilnosti. Zelo pisana so tudi področja usposabljanja dijakov, vajencev in oseb, vključenih v osnovno poklicno izobraževanje; zdravstvo, avtomehanika, strojništvo, gozdarstvo, lesarstvo, gostinstvo, turizem, farmacija in kozmetika, kmetijstvo, vrtnarstvo, gradbeništvo, geodezija, ekonomija...

Dijaki v tujini večinoma opravljajo tritedensko praktično usposabljanje, redki so v tujini dalj časa. Projekte za njih pripravljajo učitelji na šoli. Mladolletne dijake in osebe s posebnimi potrebami vedno spremljajo v tujino tudi učitelji oz mentorji. V veliki večini primerov se usposabljanje dijakov v tujini prizna kot opravljen praktični del izobraževanja doma.

Študenti

Do leta 2002 smo imeli za to ciljno skupino premalo udeležencev glede na razpoložljiva sredstva. Z aktivno promocijo in spodbujanjem sodelovanja študentov v projektih mobilnosti se od leta 2002 ta ciljna skupina veliko bolj zanima za praktično usposabljanje v evropskih državah in sedaj je situacija ravno obratna; na voljo je premalo sredstev glede na velik interes. Projekte za študente večinoma prijavljajo mednarodne pisarne na univerzah, posamezne fakultete, ponekod pa tudi društva ali drugi javni zavodi. Študenti, ki prihajajo z različnih fakultet in višjih šol (gostinstvo, turizem, management, humanistika, družbene vede, pravo, medicina, ekonomija...), se usposabljujejo v številnih evropskih državah. Sicer je največ zanimanja za Veliko Britanijo, Italijo in Nemčijo, vendar se ta trend z leti spreminja in študenti odhajajo v skoraj vse države, ki sodelujejo v programu¹.

¹ V programu sodelujejo naslednje države: Avstrija, Belgija, Ciper, Češka, Danska, Estonija, Finska, Francija, Grčija, Irska, Italija, Latvija, Litva, Luksemburg, Madžarska, Malta, Nemčija, Nizozemska, Poljska, Portugalska, Slovaška, Slovenija, Španija, Švedska, Velika Britanija, Islandija, Liechtenstein, Norveška, Bolgarija, Romunija in Turčija.

Mladi delavci in diplomanti

Pri mladih delavcih, diplomantih in mladih brezposelnih, ki sodijo v to ciljno skupino, je prav tako nekaj posebnosti. Ta ciljna skupina je v programu prioriteta in tudi bolj finančno podprta, saj gre za prve iskalce zaposlitve. Žal ne obstaja določena nacionalna institucija, ki bi skrbelo za prijavo projekta, zato so nosilci projektov različni; po navadi na pobudo udeležencev projekt prijavijo različna podjetja, zavodi, mednarodne pisarne ali društva. Kljub administrativnim in statusnim težavam je interes med mladimi delavci in prvimi iskalci zaposlitve iz leta v leto večji, saj je praktično usposabljanje v tujini izredna priložnost za nove delovne izkušnje, za izboljšanje konkurenčnosti in zaposljivosti posameznika na trgu delovne sile doma ali v tujini.

3. PRIMERI DOBRE PRAKSE

Izobraževanje in kultura

ŠTUDENSKA MOBILNOST NA UNIVERZI V LJUBLJANI

Socrates

Erasmus

Nosilec projekta:
Univerza v Ljubljani
Kongresni trg 12
1000 Ljubljana
www.uni-lj.si

Koordinatorica:
Katja Cerjak
T: 01/ 241 85 90
E: student.office@uni-lj.si

Samega programa Erasmus verjetno ni več potrebno posebej predstavljati. To je ena od akcij programa SOCRATES, ki nudi podporo univerzam pri razvoju evropske razsežnosti študija.

Univerza v Ljubljani je v programu začela sodelovati leta 1999/2000. Takrat je bilo na fakultetni in univerzitetni ravni podpisanih 67 bilateralnih sporazumov s tujimi partnerji v različnih državah Evropske unije. Na podlagi le-teh je v študijskem letu 1999/2000 v tujino odšlo 85 študentov, iz tujine pa sta prišla 2. Zanimanje študentov je bilo vsako leto večje, zato so fakultete iskale nove partnerje, podpisovale vedno nove bilateralne sporazume in v tujino pošiljale vsako leto več študentov. V akademskem letu 2004/05 je število podpisanih sporazumov naraslo že na 400, v tujino je odšlo 550 študentov, k nam pa jih je prišlo nekaj čez 300. Napovedi za leto 2005/06 so še bolj rožnate, saj bo v tujino odšlo 750 študentov Univerze v Ljubljani, iz tujine jih pričakujemo okoli 450.

Pa dovolj o številkah. Najbolj zgovorne so prav gotovo izjave zadovoljnih študentov, ki so to možnost izkoristili.

Jerneja, Liverpool Hope University College, Liverpool, Velika Britanija

Spanje v Sloveniji pustili,
deželo celo obhodili,
vse ovire prebrodili,
nasmeh povsod s seboj nosili,
se jezikov sto učili,
prijateljev cel kup dobili,
tisoč slikic si razvili,
se zraven malo zaljubili☺,
pa še izpite vse nar'dili!
NIKOL' NE BOMO POZABILI!!!

Izmenjava je bila ena najboljših izkušenj, ki sem jih dobila s študijem. Fakulteta je bila tako velika, da bi potrebovala zemljevid za orientacijo :), ljudje pa so zelo prijazni in ustrežljivi.

Meta, Universiteit van Amsterdam

Erazmusova izkušnja: Noro! Nova doživetja, novo znanje, nove izkušnje, novi prijatelji... Uživala sem vsak dan, vsako uro, vsako minuto...

Bojana, Varšavska univerza

Finska me je očarala z naravnimi lepotami in prijetnimi ljudmi; izkušnja tamkajšnjega študija in življenja v družbi ljudi z vseh koncev sveta je neprecenljiva. Meseci, ki sem jih preživela v deželi tisočerih jezer, so bili čudoviti, polni doživetij, potovanj, novih poznanstev in prijetnih trenutkov - resnično nepozabni!

Zorana, University of Turku

Kot Erasmus študent sem v minulem letu imel edinstveno priložnost obiskovati predavanja ter vzporedne študijske obveznosti na Europa-Universität Viadrina - Frankfurt an der Oder, kjer je študijski sistem nekoliko liberalnejši v primerjavi s študijskim sistemom v slovenskem prostoru. Poleg skromnega življenja sem kot Erasmus študent v času enega leta spoznal mnogo novih ljudi in družbo, s katero smo s skupnimi močmi uspeli osvojiti tako nova strokovna znanja in znanja tujih jezikov kot tudi kulturo države, za katero smo se odločili. Ne velja zanemariti dodane vrednosti, ki jo posameznik v času študija pridobi, in sicer samostojnost v popolnoma tujem okolju, kar je za mnoge, predvsem tiste, ki tega še niso okusili, nepojmljivo. **Tschüss und viel Spass, Andrej - Europa-Universität Viadrina - Frankfurt an der Oder**

Štiri mesece Erasmus študija v Gdanku bi lahko opisal kot čisti adrenalin. Toliko novih ljudi, nova kultura, nova znanja in izkušnje. Evropa, svet in ljudje dobijo nov pomen :))

Marko, Gdansk University of Technology, Faculty for Hydro and Environmental Engineering, Gdansk, Poljska

Izobraževanje in kultura

Leonardo da Vinci

Mobilnost

**PROJEKT EUROSILLS, PRIDOBIVANJE
SPRETNOSTI IN IZKUŠENJ S STROKOVNO
PRAKSO IN USPOSABLJANJEM V EVROPI**

Nosilec projekta:
Univerza v Mariboru
Slomškov trg 15
2000 Maribor
www.uni-mb.si

Koordinatorica:
Anita Kodba
T: 02/ 23 55 446
F: 02/ 23 55 438
E: leonardo@uni-mb.si

Projekt Euroskills je namenjen mladim delavcem/diplomantom, ki želijo v tujini pridobivati strokovna in jezikovna znanja. S projektom želi Univerza v Mariboru svojim diplomantom in tudi drugim mladim iskalcem zaposlitve iz regije omogočiti kakovostno usposabljanje v tujini, kjer bodo lahko spoznali nove načine in pristope k delu ter bodo z bivanjem v novem okolju pridobili večjo širino v evropskem, kulturnem in osebnostnem pogledu.

S pridobljenimi spretnostmi in izkušnjami bodo imeli na domačem trgu dela večje zaposlitvene možnosti in bodo v delovno okolje prenašali svoje mednarodne in medkulturne izkušnje ter nova strokovna in jezikovna znanja, s čimer bodo pripomogli k trajnostnemu in enakomernemu razvoju naše regije, ožje okolice ter institucij, v katerih bodo delovali.

Projekt je zastavljen široko, saj zajema načeloma vse stroke in delovna področja.

S KOM SMO SODELOVALI:

United Nations Information Service, Dunaj, Avstrija, Kompas Touristik Espana, Barcelona, Španija, ONECO - Global Training, Sevilla, Španija, TELECONSULT - Telecommunication & broadcasting, Castelvetro, Italija, SAC - Land Economy Research, Edinburgh, Velika Britanija, Institut National de la Recherche Agronomique, Domaine de Vilvert, Francija, Technische Universität Bergakademie Freiberg - Institut für Archäometrie, Freiberg, Nemčija, Musei Capitolini, Rim, Italija, National Institute for Public Health and the Environment, Bilthoven, Nizozemska...

Ideja projekta Euroskills se nadaljuje tudi v novih projektih (Euroskills 2 in Euroskills 3), ki so po obsegu udeležencev še večji in je izbor partnerskih organizacij še bolj pester. Projekt in program Leonardo da Vinci postajata med študenti in diplomanti zelo razpoznavna in priljubljena. Dobre izkušnje udeležencev so za sam program najboljša reklama. V program vključujemo tudi vedno več udeležencev iz drugih regij Slovenije, kar nakazuje tudi njegovo transregionalno prepoznavnost. Projekt Euroskills, ki je namenjen ciljni skupini diplomantov in mladih delavcev, smo nadgradili s projektom Euroskills za študente, ki prav tako pridobiva na priljubljenosti.

Izobraževanje in kultura

Socrates

Erasmus

Nosilec projekta:
Univerza v Mariboru
Slomškov trg 15
2000 Maribor
www.uni-mb.si

Institucionalni koordinator:
Mladen Kraljić
T: 02/ 23 55 255
F: 02/ 23 55 267
E: socrates.erasmus@uni-mb.si

Od leta 1999 Univerza v Mariboru sodeluje tudi v programu Socrates Erasmus.

Število udeleženi študentov iz leta v leto narašča in se je iz prvotnih 86 odhajajočih in 18 prihajajočih študentov v akademskem letu 1999/00 dvignilo na 160 odhajajočih in 96 prihajajočih študentov v akademskem letu 2004/05.

Prav tako narašča tudi mobilnost profesorjev. Letno jih na partnerske fakultete odide 60.

Univerza v Mariboru širi svoje sodelovanje v okviru programa Socrates Erasmus. V letu 2004/05 je imela sklenjenih 272 bilateralnih sporazumov.

Za Socrates Erasmus študente univerza organizira jezikovne tečaje in publicira brošuro, v kateri so strnjene vse potrebne informacije.

Univerza v Mariboru se intenzivno pripravlja na novo generacijo programov EU; na nov integriran program, ki se bo izvajal od leta 2007 do 2013 in bo delno združeval mobilnost v okviru sedanjih programov Socrates Erasmus in Leonardo da Vinci.

Vtisi študentov

Aleksandra Nestorovič v Kapitolinskem muzeju v Rimu. Ob njej je rimski portret - Antinoos. Aleksandra je delala specializacijo iz antičnega portreta.

Miha Karner v BMW Motorrad - Werk, Berlin v lakirnici.

Nataša Počkaj na Združenih narodih na Dunaju s praktikanti iz vseh koncev sveta v času odmora.

Nataša Počkaj: »V času študija na Pravni fakulteti v Mariboru sem se prijavila na program Socrates Erasmus, preko katerega sem se odpravila na študij v Nijmegen na Nizozemskem. Tam sem pripravljala diplomsko nalogo pod somentorstvom tujega profesorja ter si nabrala veliko literature, do katere se pri nas ne bi mogla dokopati. Moja izkušnja je zelo pozitivna in neprecenljive vrednosti, zato bi svetovala, da tako možnost izkoristi vsak študent. Neprecenljiva se mi zdijo poznanstva in prijateljstva, ki jih sklenemo, nove kulture, ki jih spoznamo, in seveda način študija na tujih univerzah. Iz vsega tega lahko potegnemo dobre stvari ter postanemo boljši, bolj razumevajoči do drugačnih in odprti za izboljšave na vseh področjih. Pa še nasvet: pogum velja!

Po končanem študiju Pravne fakultete v Mariboru sem si želela opravljati prakso v tujini. Na Univerzi v Mariboru so mi povedali, da sodelujejo z UNISom (United Nations Information Service) na Dunaju, kamor pošiljajo mlade diplomante na prakso preko programa Leonardo da Vinci. Tudi sama sem se prijavila v ta program in kmalu so mi omogočili opravljanje štirimesečne prakse v instituciji, ki zaposluje samo na Dunaju več kot 4000 ljudi iz vseh držav sveta razen Vatikana. V meni so Združeni narodi vzbujali avtoriteto in zmagoslavje, da lahko jaz, nepomembna diplomantka prava, z UM vkorakam skozi strogo varovan sistem v mednarodno okolje in se pomešam z vso kulturo tega sveta na enem mestu. Bilo je nepozabno spoznavati kulture, običaje, navade, modo, jezike... karkoli ljudje prinesejo, od koder že so.«

Tomaz Žvižej v tajništvu fakultete za gostinstvo in turizem v Santiagu de Composteli.

Nataša Majcen v laboratoriju Natural Resources inštituta v Kentu, s sodelavkami.

Izobraževanje in kultura

Leonardo da Vinci

Mobilnost

PROJEKT Transnational enterprise skills in Eurobusiness - OPRAVLJANJE OBVEZNE STROKOVNE PRAKSE V TUJINI

Nosilec projekta:

GEA College - Visoka šola za podjetništvo

Kidričevo nabrežje 2

6330 Piran

web: www.gea-college.si

Koordinatorica:

mag. Marina Letonja

T: 05/ 6710 240

F: 05/ 6710 250

@: marina.letonja@gea-college.si

V projekt **Transnational enterprise skills in Eurobusiness** so bile vključene partnerske institucije, ki so vzpostavile mreže s sodelovanjem v drugih evropskih projektih, kot je npr. Fementre, Solocom, Eurobusiness 2 (EB 2) in sicer: Dundee College, Old Glamis Road, Dundee, DD3 8LF, Velika Britanija; Niels Brock Business College, Julius Thomsens Plads 6, 1925 Frederiksberg C, Danska; IRECOOP Veneto, Padova, Italija ter Visoka šola za podjetništvo, Kidričevo nabrežje 2, 6330 Piran, Slovenija.

Projekt je pomemben, ker je omogočil več kot samo medsebojno izmenjavo študentov. Omogočil je vstop na trg dela v EU in delo z izkušenimi partnerji v mreži, ki se je oblikovala že skozi druge evropske projekte; z opravljanjem dela v različnih državah, je študentom omogočil novo dodano vrednost (napredovanje v tujem jeziku, osebni razvoj, strokovni razvoj, vključitev v konkretni projekt) in nenazadnje vrednotenje učnih prioritet.

6 študentov GEA College, koordinatorja projekta, mag. Marina Letonja in Tanja Boštjančič, na sprejemu v Dundee City Hall.

Študenti in mi na srečanju s podjetji na sprejemu na Dundee Collegeu.

Izobraževanje in kultura

Socrates
Erasmus

GEA College
Visoka šola za podjetništvo

Nosilec projekta:
GEA College - Visoka šola za podjetništvo
Kidričevo nabrežje 2
6330 Piran
web: www.gea-college.si

Koordinatorica:
mag. Katja Trop
T: 05/ 6710 240
F: 05/ 6710 250
@: katja.trop@gea-college.si

Visoka šola za podjetništvo je leta 2000 prvič prijavila aktivnosti v okviru programa SOCRATES/Erasmus in tako nadaljevala v letu 1997 (Tempus) začeto organizacijo mobilnosti za svoje študente in profesorje. Od takrat lahko študenti GEA Collegea opravijo del (maks. 35 %) svojega rednega študija na eni od partnerskih institucij v tujini. V letu 2003 je tudi prva pričela z izvajanjem programa Leonardo da Vinci - Student Mobility. V sklopu Erasmus in Leonardo da Vinci programa GEA College - Visoka šola za podjetništvo sodeluje z več kot 18 institucijami iz različnih držav Evrope. Sodelovanje je na področju opravljanja praks v tujini obojestransko; od leta 2004/05 je GEA College - VŠP pričela z izvajanjem študija podjetništva v angleškem jeziku, kar omogoča aktivnejšo izmenjavo Erasmus študentov, zlasti glede sprejema tujcev v našem okolju.

Študij na JIBS-u

Študij v tujini ti prinese veliko izkušenj, izpiliš tuj jezik, spoznaš nove prijatelje, postaneš samostojen. Zame je bila velika sprememba že zamenjava življenjskega okolja, kaj šele drugih stvari. Tu življenje teče čisto drugače. Ljudje prihajajo iz različnih kulturnih okolij in imajo različne navade. JIBS je samo ena od šol, ki so skupaj povezane v eno univerzo in skupaj šteje okoli 7000 študentov. Po neuradnih podatkih sem izvedel, da JIBS obiskuje okoli 2500 študentov. Od tega je bilo letos okoli 500 mednarodnih študentov iz vsega sveta. Učni program se razlikuje od našega. V povprečju ima študent približno 2 predmeta na teden, odvisno, koliko predmetov si vzame za četrtino semestra. Tu se na semester opravijo 4 predmeti. Predavanja so večinoma dvourna. Poleg predavanj ima študent še dodatne obveznosti, vezane ne predmet. Timsko delo je na primer povsod obvezno kot tudi razne seminarske naloge in raziskave, ki jih mora študent opraviti skupaj v teamu. Vsi predmeti večinoma temeljijo na teoriji, praktičnih primerov skorajda ne opaziš. Tu bi lahko grajal še eno stvar glede profesorjev, ki so večinoma vsi kandidati za doktorski naslov. Študenti, ki delajo razne raziskave v sklopu šole, so povprečno stari 25 let. Da nam ni bilo dolgčas, so vedno dobro skrbeli za nas z obštudijskimi dejavnostmi. Obstaja združenje

študentov z imenom ENTRE, ki večinoma skrbijo za obštudijske dejavnosti, na primer za izlete v bližnja mesta, letno publikacijo, razne zabave in srečanja, poslovilne večerje itd. Društvo bi lahko primerjali z AESom, vendar so bolj aktivni in bolj usmerjeni k mednarodnim študentom. Skupina šteje le nekaj ambicioznih članov, zato so med semestrom iskali tudi mednarodne študente z raznimi sposobnostmi, na primer spletnega skrbnika, organizatorja zabav itd. Poleg tega so tudi vabili študente v njihov lokalni bar, na prosto postrežbo hrane in na »chat«. Več o skupini ENTRE si lahko ogledate na: <http://www.entre-international.com/default.asp>.

Druška organizacija se imenuje Junited (Jibs student association) in večinoma skrbi za izdajo šolskega časopisa in podobno. Več lahko najdete na: <http://www.ihh.hj.se/studentsidan>. Poleg tega skrbijo še za športne aktivnosti. Ponujena nam je bila tudi možnost sodelovanja na lokalnem radiu. Tu so še izleti, za katere skrbi ENTRE, vendar si študentje izlete večinoma organizirajo sami. Za ohranjanje razmerja med šolo in mednarodnimi študenti dobro skrbi mednarodna pisarna, ki nas skoraj dnevno obvešča, kaj je novega na šoli ali kaj si je vredno ogledati v mestu.

Politika za omogočanje študija v tujini je zelo zanimiva. Študentje, ki želijo študirati v drugih državah, morajo pridobiti posebne točke. Slednje si pridobivajo s sodelovanjem z mednarodnimi študenti kot kontaktne osebe za študente iz tujine ali kot »pickup driverji«. Kontaktna oseba naj bi bil nekakšen univerzalen prijatelj mednarodnega študenta, ki mu nudi razno pomoč. Vozniki skrbijo za prevoz študentov iz letališča do njihovih namestitev.

Poleg kontaktne osebe obstaja tudi kontaktna družina (contact family). Ta družina se prijavi na seznam, ki ga vodi Jibs za vzpostavitev stikov z mednarodnimi študenti. Večinoma so to družine, ki želijo govoriti drugi jezik, se družiti, spoznavati nove ljudi ali pa so tudi oni nekoč živeli v deželi, iz katere prihaja študent. Tu sem tudi sam spoznal par slovenskih družin, s katerimi sem ob večerji, slovenski hrani in vinu preživel dolge zimske večere.

Avtor: Sebastjan Kokalj

Študij na Università di Foggia

Peter Gojak in Matej Peroša na izmenjavi na Università di Foggia.

Izobraževanje in kultura

Leonardo da Vinci

Mobilnost

Projekt: Delovna praksa na žagi

Koordinatorica projekta: Irena Leban

Kontakt: irena.leban@guest.arnes.si

Kontaktna stran: <http://www2.arnes.si/~sskrles1s>

Srednja lesarska šola iz Škofje Loke sodeluje v projektih mobilnosti že od leta 2000. V preteklih štirih letih je šola poslala 28 dijakov na praktično usposabljanje v Španijo in na Finsko.

Projekt DELOVNA PRAKSA NA ŽAGI, ki je eden izmed zadnjih projektov šole, sta pripravila in organizirala Lahti College of Arts and Crafts s Finske in Srednja lesarska šola iz Škofje Loke.

SREDNJA LESARSKA ŠOLA

KIDRIČEVA 59, 4220 ŠKOFJA LOKA

tel.: +386 4 5130 500, fax: +386 4 5130 501

Direktor Lahti College of Arts and Crafts Keijo Makonen (prvi z leve) ter ravnatelj lesarskega oddelka Jorma Noponen (tretji z leve) sta ob koncu projekta podelila certifikat udeležencema, Klemenu Maroltu (drugi z leve) in Luki Černetu (prvi z desne).

LESARJA NA FINSKEM

Naj se najprej predstaviva, sva Klemen Marolt iz Dvorske vasi in Luka Černe z Blejske Dobrave, oba dijaka Srednje lesarske šole v Škofji Loki. V letošnjem letu obiskujeva 2. letnik, program poklicno-tehniškega izobraževanja.

Letos spomladi sva imela srečo, da sva obiskovala praktični pouk ravno takrat, ko so potekale priprave za predstavitev naše šole na srečanju lesarjev v Splitu. Beseda je dala besedo, mentorji so k sodelovanju pritegnili še oblikovalce, nama pa zaupali izdelavo predstavitvenega predmeta, ki je za našo šolo že skoraj maskota, to je "stol". Po uskladiitvenih srečanjih sva stol tudi izdelala in pripravila vse potrebno za uspešno predstavitev tega predmeta. Epizoda "Split" je bila nepozabna.

Led je bil prebit; kmalu se je ponudila nova priložnost. Mentorica, prof. Irena Leban, nama je ponudila možnost, da del obveznega praktičnega usposabljanja opraviva na Finskem. Predlog, da pogledava malo v svet, da se seznaniva z možnostmi in tehnologijami neke druge države, sva sprejela in se 16. avgusta 2002 z letalom odpravila v Helsinke in nato v Lahti.

Bistvo projekta, v katerega sva se tako vključila, je bila delovna praksa, ki sva jo opravljala v lesnih tovarnah vezanih plošč. Finci imajo najsodobnejšo tehnologijo. Zanimivo je, da je v teh tovarnah zaposlenih več ljudi v pisarnah kot v sami proizvodnji. Čeprav je storilnost zelo visoka, imaš v proizvodnji občutek, da se z delom nikomur nikamor ne mudi.

Na Finskem je najbolj razvita prav lesna industrija. Za to deželo je značilno drevo breza, ki predstavlja osnovno surovino v lesni proizvodnji. Kot zanimivost pa naj poveva, da lesno šolo obiskuje kar 50 % deklet. Finska je znana kot dežela tisočerih jezer, ob katerih je veliko prijetnih koticov, ki so jih Finci naselili s počitniškimi kočami; po statističnih podatkih ima vsak drugi Finec svojo počitniško hišico. Jezera so privlačna tudi za ribolov. Pozimi, ko je noč veliko daljša od dneva in ko se temperature spustijo do -45 stopinj, zaledenijo jezera tudi do enega metra globoko. Zato marsikje avtomobilski prevoz poteka kar po zaledenelih jezerih. Finsko zaznamujejo majhne lesene hiše in stari ameriški avtomobili. Tako velja Finska za najbolj ameriško državo v Evropi. Tudi hrana v tej državi je raznolika in okusna.

Mesto Lahti je znano kot zimsko športno mesto. V mestu in okolici je veliko športnih objektov, kot so skakalnice, tekaške proge, stadion...

Mesto sicer nima svoje univerze, kljub temu pa ponuja ogromno oblik izobraževanja študentom iz celega sveta. Tako sva imela priložnost spoznati tudi ljudi iz drugih držav. Najbolj nama je ostal v spominu Kitajec Chang iz Pekinga, ki si je izbral študij politehnike in s katerim sva bila nekaj dni tudi sestanovalec. V tem času sva ga seznanila z evropsko hrano in priborom. On pa nama je prevedel najini imeni v kitajske znake in ob tem smo se sila nasmejali. Zanimiv je bil tudi dogodek, ko sva hodila po mestu, misleč, da naju nihče ne razume. Izenada se je pred nama obrnila Andreja iz Kranja ter vzkliknila:

„Saj vidva sta pa Slovenca!“ Tako človek spozna, kako majhen je svet.

Finci so do gostov zelo ustrežljivi in prijazni. Zato sva se v njihovi družbi počutila domače, navezala sva nekaj stikov, ki jih bova ohranila do naslednjega odhoda v deželo, kjer prebiva dedek Mraz. Bistvo tega projekta je izmenjava dijakov, da bi spoznali način dela, navade in običaje drugih držav ter si nabrali veliko novih izkušenj. Veseliva se že srečanja z dvema finskima dijakinjama, ki bosta novembra prišli v Slovenijo.

Luka in Klemen

4. PRIHODNOST MOBILNOSTI

4.1 Kaj prinaša mobilnost?

Vedno znova udeleženci (posamezniki in organizacije) poročajo o dragocenih in pomembnih izkušnjah mobilnosti bodisi na osebnem, poklicnem, institucionalnem, nacionalnem oziroma celo evropskem nivoju. Udeleženci na novo pridobijo ali izboljšajo osnovne življenjske spretnosti, samozavest, zanos, nove prijatelje itd. Mobilnost na ta način pomaga graditi aktivne državljane, spreminja se odnos do izobraževanja in usposabljanja. Izkušnje mobilnosti pomagajo udeležencem izboljšati zaposlitvene možnosti, pospešujejo njihovo integracijo na trg delovne sile, dvigujejo motivacijo ter izboljšajo specifična znanja. Nenazadnje mobilnost vpliva na izboljšanje jezikovnega znanja, razumevanje drugačnih kultur in razširjanje splošne razgledanosti.

Pozitivne osebne, izobraževalne kot tudi poklicne izkušnje mobilnosti imajo vpliv tudi na organizacije, h katerim pripadajo udeleženci. Spodbujanje evropske dimenzije in vseživljenjskega učenja tako na področju izobraževanja kot tudi usposabljanja pomaga premostiti številne ovire ter nas in naše institucije dela bolj konkurenčne.

Programi mobilnosti dopolnjujejo nacionalne iniciative v številnih smereh, predvsem pa na horizontalni ravni (podpora nacionalnim politikam za učenje tujih jezikov, vseživljenjskega učenja, poklicno svetovanje na izobraževalnem področju itd.).

Mobilnost, ki jo podpirajo programi Evropske unije, kot so Socrates, Leonardo da Vinci, Mladina, je strukturirana in ima zaradi tega pozitivne učinke tudi na Evropo kot celoto. Omogoča povezovanje določenih ciljnih skupin in s tem oblikovanje mrež ali združenj (vzgojiteljev, mentorjev, delavcev, področij...). Še posebej je učinkovita zveza študentskih združenj **ESIB (The National Unions of Students in Europe, <http://www.esib.org/>)**, aktivni sogovornik Evropski komisiji in eden od udeležencev bolonjskega procesa. Te mreže in zveze pospešujejo sodelovanje pri oblikovanju politik, omogočajo izmenjavo dobrih praks ter vplivajo na kvaliteto sistema izobraževanja in usposabljanja.

Vedno bolj opazen je tudi prispevek mobilnosti k razvoju transparentnosti, enotnega evropskega visokošolskega prostora in enotnega kvalifikacijskega okvira.

V razširjeni Evropi mobilnost tako prispeva k večjemu razumevanju in spoznavanju vrednosti raznolikosti kultur znotraj Evrope. Pomaža nam najti skupen jezik, izboljša komunikacije in odpira naše trge. Zaključimo lahko, da v celoti pozitivno prispeva k temeljnemu cilju Evrope.

Ne glede na številne možnosti, ki jih ponujajo evropski programi, je še vedno veliko potencialnih udeležencev, ki o teh možnostih niso informirani in pričujoča publikacija je pripravljena prav z namenom informiranja le-teh.

4.2 Prihodnost mobilnosti v kontekstu nadaljnjeega razvoja Evropske unije in Slovenije

Evropa si je s sporazumom in kasneje s podpisom lizbonske strategije (2000) zadala do leta 2010 postati najbolj dinamično, na znanju temelječe gospodarstvo na svetu. Razvoj visokokakovostnega poklicnega in strokovnega izobraževanja in usposabljanja, ki naj bi trajalo od zibelke do pozne starosti, je odločilni in sestavni del te strategije zlasti v smislu spodbujanja socialne vključenosti, medsebojne povezanosti, mobilnosti, zaposljivosti in konkurenčnosti. V podporo temu so bili dogovorjeni strateški cilji »Izobraževanje in usposabljanje 2010« in leta 2002 je bil sprejet podroben delovni program uresničevanja.

Program »Izobraževanje in usposabljanje 2010« vključuje mobilnost kot eno od pomembnih orodij za uresničevanje postavljenih mejnikov, ki jih je opredelil Svet za izobraževanje EU maja 2003.

Prav s tem namenom je v novi generaciji programov »Integrirani akcijski program vseživljenjskega učenja«, ki se nanaša na obdobje od 2007 do 2013, mobilnost poleg projektnih aktivnosti osrednji mehanizem.

Temu sledijo tudi zastavljeni cilji, med katerimi so:

- 3 milijone Erasmus študentov do leta 2011,
- 150.000 namestitev za mlade (študente, dijake in mlade delavce) v okviru programa Leonardo da Vinci do leta 2013 in
- 25.000 odraslih letno vključenih v mobilnost do leta 2013.

Struktura novega integriranega programa podpira cilje lizbonske strategije oziroma programa »Izobraževanje in usposabljanje 2010«.

Slovenija vzpodbuja mobilnost na več načinov.

Med najpomembnejše lahko uvrstimo:

- po upravno administrativni plati se je z zakonodajo odpravilo glavne ovire, vezane na pridobitev oziroma izdajanje dovoljenj za bivanje in delo v Sloveniji ter zavarovanja (postopki za pridobivanje vize so poenostavljeni);
- spremembe na področju splošnega, poklicnega in strokovnega izobraževanja in usposabljanja sledijo temeljnim usmeritvam v EU, ki so že podprte z ustrežno zakonodajo;
- z zakonom je uveden dodatek k diplomi in dana podlaga za dodatek k certifikatu;
- še vedno pa žal ostajajo težave pri odpiranju bančnih računov, zdravstvenem zavarovanju (za državljane nekaterih držav) in nastanitvah ter spremljajočih storitvah (vrtci, šolanje otrok...).

Vključevanje študentov (med temi tudi bodočih učiteljev) v študijsko izmenjavo ali pridobivanje praktičnih izkušenj v času študija prek programov mobilnosti je urejeno z zakonom in internimi predpisi posamezne institucije. Študentove obveznosti, ki naj bi jih opravi v tujini in so predhodno dogovorjene med obema institucijama, se praviloma priznajo in zapišejo v ustreznih dokumentih.

V prihodnjih letih bi bilo smiselno številne iniciative, ki so prisotne v Sloveniji pa tudi v okviru Evropske unije, med seboj čimbolj povezati in na ta način omogočiti upravičencem večjo preglednost in učinkovitejšo izrabo sredstev. Druga prednostna naloga se nanaša na pridobitev ustreznih uradnih informacij oziroma napotkov in dostop do teh informacij, kar je eden od nujnih pogojev za pospeševanje mobilnosti. V okviru CMEPIUSa (predvsem z vzpostavitvijo in začetkom delovanja portala ERA MORE) se že zdaj zbirajo in posredujejo potrebne informacije ter se vzpostavlja izmenjava izkušenj.

**“Torej?
Le pogumno na pot!”**

Izobraževanje in kultura

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ŠOLSTVO IN ŠPORT

CMepius

**Center za mobilnost
in evropske programe
izobraževanja in
usposabljanja**

Ob železnici 16
1000 Ljubljana, Slovenija
Tel.: (01) 586 42 51
Fax: (01) 586 42 31
E-pošta: info@cmepius.si
leonardo@cmepius.si
socrates@cmepius.si
www.cmepius.si